

Nye muligheter for å skape liv

Nok en gang kan kystlag og andre foreninger søke midler og råd via prosjektet Nytt liv i naust og sjøhus. Støtteordningen er et samarbeid mellom Sparebankstiftelsen DNB og Forbundet KYSTEN, og nå er søknadsfrister og kriterier for kommende prosjektrunde klare.

TEKST: REDAKSJONEN

Denne gangen er det 14 millioner kroner, bevilget av Sparebankstiftelsen DNB, som danner grunnlaget for det nye treårige prosjektet Nytt liv i naust og sjøhus.

– Nå lyser vi ut vårens midler med søknadsfrist 22. april for hovedprosjekt, mens det er løpende søknadsfrist for forprosjekt, melder Forbundet KYSTENs naustgruppe.

Prosjekt Nytt liv i naust og sjøhus er organisert som en støtteordning hvor kystlag og andre foreninger kan søke støtte til prosjekter som har et todelt formål: å gi truede kulturminner en trygg fremtid gjennom ny bruk og aktivitet, samt å sikre barn og unge tilgang til naturopplevelser ved sjøen.

SETTE I STAND NAUST ELLER SJØHUS

Det første formålet handler om å istandsette naust eller sjøhus for å stanse forfallet av disse kulturminnene, og samtidig gjøre at bygningen kan brukes. I noen tilfeller er det nok å sette den i stand eller tilbakeføre den til opprinnelig tilstand. Andre ganger kan det bety at det må gjøres tilpasninger til ny bruk. Tilpasningene må ta hensyn til bygningens kulturhistoriske og arkitektoniske verdier. Samtidig skal istandsettingen og ny bruk av bygningen sikre at barn og unge får tilgang til naturopplevelser ved sjøen.

BEVARINGSVERDIG

Bygningene det søkes om midler til, må oppfattes som bevaringsverdige av søkerne. Søkerne kan være lokale felleskap, som for eksempel et kystlag, en sameforening, en lokal avdeling av Fortidsminneforeningen, innbyggerne i bygda, og så videre. Bygningene bør ha en verneverdi, det vil si at søkerne må gi en argumentasjon for hvorfor bygningen bør bevares/settes i stand.

– Hva betyr bygningen for dem? Hvilken historie eller historier er knyttet til bygningen? Det kan handle om lokal tilknytning. Søkerne må også si noe om hva slags ny bruksverdi bygningen samfunnsmessig kan få for allmennheten etter istandsetting. Dersom bygningen i tillegg har en vernestatus hos kommunen eller Riksantikvaren, teller dette positivt for søknaden, forteller prosjektleder Kjell Magnus Økland.

NY BRUK

– Bygningene som skal settes i stand skal både ha som formål å sikre et kulturminne og det skal føre til ny bruk. Søker må beskrive hvilke aktiviteter som planlegges etter at naustet eller sjøhuset er satt i stand. Med ny bruk mener vi i dette prosjektet at den istandsatte bygningen skal bli en ramme eller base for aktiviteter med vektlegging av friluftsliv og/eller kystkulturelle

aktiviteter med fokus på barn og unge. Det kan være aktiviteter med båter, roing, seiling, håndverk, lære om livet i fjæra, kurs, lære om lokal kystkultur, samlinger i naustet med mer, ifølge Økland.

Naustet eller sjøhuset det søkes midler til å sette i stand, kan være i privat eie. Men et vilkår for å kunne søke støtte er at bygningen må stilles til rådighet for ny bruk som omtalt, samt være åpen for allmennheten, sier prosjektlederen og viser til søknadskriteriene. Han understreker videre at den likeverdige vektingen av istandsetting og bruk må være helt sentralt innhold i søknader som fremmes.

IMMATERIELL KULTURARV OG KUNNSKAPSOVERFØRING

– Vi oppfordrer søkere til å legge vekt på læring og overføring av levende kunnskap i prosjektet. Dette kan skje både i løpet av istandsettingsfasen og ved ny bruk av bygningen. Det kan dreie seg om kunnskap om byggeskikk og teknikker, om materialbruk, om sammenhengen mellom bygning og funksjon, samt også kunnskap om naust og sjøhus som kulturminner og immateriell kulturarv, sier Økland og trekker frem eksempler: hvorfor har mange naust torvtak? Jo, torvtak gir mindre temperatursvingninger og jevnere luftfuktighet gjennom døgnet og året, noe som er bra for båten. Et annet eksempel kan være

i naust og sjøhus

hvorfor er det vanlig med skjeltret eller luftig kledning? Jo, fordi båt og redskaper (garn, seil og annet) skal få tørke opp. Det går en rød kunnskapstråd fra bygging av naust, væling av båt, til fiskeri og seiling på sjøen. Vi ønsker at prosjektet skal bidra til å formidle kunnskap om sammenheng mellom materialbruk, teknikker og funksjon, poengterer Kjell Magnus.

KLIMA OG MILJØ

Prosjekter som har som formål å sikre naust og sjøhus i forhold til klimaendringer, kan det også søkes midler til, så lenge søknadene oppfyller de øvrige kriteriene. Eksempler kan være flytting av naust eller sjøhus på grunn av økt vannstand eller endring av værforhold. **K**

HVOR MYE KAN DET SØKES OM?

Det kan søkes støtte på inntil 80 prosent av totalkostnadene. Maksgrænse for søknadsbeløp er 400 000 kroner. I søknaden må kostnadene med å få laget en tilstands- og istandsetningsplan (TTK) tas med.

Søknader med flere finansieringskilder vil bli prioritert. Det er en egenandel på minimum 20 prosent, som prosjektene må skaffe fra andre finansieringskilder. Søknad til for eksempel Kulturminnefondet, andre fond og stiftelser, sponsorer eller dugnadsinnsats er eksempler på inntekter som kan inngå i egenandelen. Timepris for egeninnsats kan regnes med 300 kroner per time.

HVEM BEHANDLER SØKNADENE?

Søknadene blir behandlet av Forbundet KYSTENS naustgruppe:

Per-Einar Eilertsen (seniorrådgiver bygningsvern),

Lars Børge Myklevold (seniorrådgiver bygningsvern, Sametinget), John Kåre Olsen (Forbundet KYSTENS landsstyre), Eli Ulriksen (Loggen kystlag), Kjell Magnus Økland (prosjektleder Nytt liv i naust og sjøhus)

SØKNADSRIST OG SØKNADSSKJEMA?

Søknadsfrist for vårens utlysning for hovedprosjekt er 22. april, mens for midler til forprosjekt (TTK) har prosjektet løpende søknadsfrist. Det blir en ny utlysningsrunde for hovedprosjekt i august/september 2025. (Se kriteriene 13 A og B). Du finner søknadsveiledning og søknadsskjema på www.kysten.no og søknader sendes til naust@kysten.no

SPØRSMÅL: Prosjektleder Kjell Magnus Økland, Telefon 95 04 67 39, naust@kysten.no

FAGLIG RÅDGIVNING, FOR EKSEMPEL OM TTK: Per-Einar Eilertsen, Telefon 97 42 40 19, per.e.eilertsen@gmail.com

SØKNADSKRITERIER OG VILKÅR

1. Søkeren må være et kystlag eller annen allmenntilgjengelig forening. Vi oppfordrer særlig samiske og kvenske miljøer til å søke.

2. 25 prosent av søknadene som skal innvilges støtte må komme fra Østlandet. Vi oppfordrer derfor særlig aktører fra denne regionen til å sende søknader.

3. Støtte gis kun til eksisterende bygninger, og kan inkludere tilrettelegging for eksempel universell utforming, etablering av nødutganger, tiltak utenfor bygg, som steinvorr, støer, mindre kaireparasjoner, etablering av adkomstvei for HC, men ikke nybygg.

4. Dersom søker ikke eier bygget må det foreligge langsiktig leie- eller bruksavtale på minst ti år. Lenger varighet enn ti års avtaler om bruk, blir vektlagt. Avtaler om bruk skal søkes tinglyst.

5. Prosjektet skal inneholde aktiviteter og formidling rettet mot barn og unge ved sjøen.

6. Prosjekter må ivareta allemannsretten.

7. Utbetaling av prosjektmidler til søkere som får sine søknader godkjent, deles opp i tre deler: oppstart 40 prosent, 40 prosent ved delrapportering og 20 prosent ved sluttrapport.

8. Lag som tildeles midler bør være «bestandige» og ikke ad hoc sammenslutninger som opprettes bare i forbindelse med søknader.

9. Kystlag som tidligere har fått midler, men har behov for ytterligere støtte til sine prosjekter, kan søke.

10. Søknader med flere samarbeidspartnere vil bli prioritert.

11. Det kan søkes midler til prosjekter som har som formål å sikre naust og sjøhus i forhold til klimaendringer, så lenge søknadene oppfyller de øvrige kriteriene. Eksempel kan være flytting av naust eller sjøhus på grunn av endret vannstand eller endring av værforhold.

12. Vernerstatus: hvis dette ikke er kjent må søker sjekke bygningens formelle vernerstatus gjennom å kontakte kommunen.

13. Prosjektsøknaden deles opp i to deler: **A)** Forprosjekt: Søker må først lage en istandsetningsplan som skal bestå av følgende elementer: Tilstandsvurdering + Tiltaksforslag + Kostnadsoverslag/pristilbud = istandsetningsplan (TTK). Til dette kan det søkes om inntil 30 000 kr.

B) Hovedprosjektet som består av arbeidet med selve istandsettelsen og kostnader for materiell og/eller tilrettelegging for aktiviteter og bruk (eventuell ny bruk) av bygningen.

Det er nå åpnet for søknader om midler fra det treårige prosjektet Nytt liv i naust og sjøhus. Bildet viser naustmiljø på Utvær i Solund kommune. Illustrasjonsfoto: Rune Nylund Larsen/Kystarkivet.no

